

FEBRUAR 2018

MODTAGECENTRE I TREDJELANDE

Danmark kan juridisk set godt sende asylansøgere, som er indrejst i Danmark, til modtagecentre i tredjelande for dér at få behandlet deres asylansøgning. Det kræver, at Danmark sikrer, at asylansøgerne hverken direkte eller indirekte bliver udsendt til tortur, forfølgelse, krig osv. Det kan dog være svært i praksis at sikre, at den lokale asylovgivning og asylprocedure i modtagecentret lever op til de menneskeretlige forpligtelser og til kravene i flygtningekonventionen. Mindst 4 ud af 5 af verdens flygtninge befinder sig i udviklingslande.

Asylansøgere, som er kommet til Danmark, er beskyttet af menneskerettighederne.

Det betyder ifølge Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, at Danmark ikke kan sende en asylansøger til et land, hvor der er reel risiko for at blive udsat for tortur, vilkårlig frihedsberøvelse mv.

Hvorvidt Danmark kan udsende en asylansøger til et modtagecenter i et andet land for dér at få behandlet sin asylansøgning, afhænger af, om Danmark kan sikre, at asylansøgerens menneskerettigheder respekteres i modtagerlandet. Det kræver en sondring mellem, om centret er under dansk jurisdiktion eller ej – dvs., at Danmark enten:

- 1) etablerer et modtagecenter, som er fuldt ud drevet og kontrolleret af Danmark, ligesom fx en dansk ambassade eller militærlejr, eller
- 2) indgår en aftale med et modtagerland om, at Danmark etablerer og støtter et modtagecenter i modtagerlandet, men at centret ikke er under dansk kontrol.

DET MENNESKERETLIGE FORBUD MOD UDSENDELSE TIL TORTUR MV. ER ABSOLUT

Ifølge artikel 33 i FN's Flygtningekonvention må asylansøgere ikke udsendes til lande, hvor de risikerer forfølgelse (princippet om *non-refoulement*). Asylansøgere er dog ikke beskyttet mod *refoulement*, hvis der er rimelige grunde til at anse den pågældende for en trussel mod asyllandet (stk. 2). Efter Flygtningekonventionen er det altså muligt at balancere mellem hensynet til beskyttelsen af den enkelte asylansøger vs. beskyttelsen af de manges sikkerhed i asyllandet.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har i modsætning hertil fastslået, at det menneskeretlige forbud mod udsendelse til tortur mv. er absolut. Det betyder, at det ikke er muligt at udsende en asylansøger fra Danmark til et land, hvis han risikerer at blive udsat for tortur mv. – heller ikke selvom personen er en trussel mod Danmarks sikkerhed eller har begået gentagen alvorlig kriminalitet.

CENTER UNDER DANSK JURISDIKTION

- Danmark – og ikke modtagerlandet – er folkeretligt ansvarlig for, hvad der foregår i modtagecentret.
- Danske embedsmænd – eller dansk kontrollerede lokale embedsmænd – vil være ansvarlige for behandlingen af asylansøgningerne.
- Dansk asylovgivning og asylprocedure kan anvendes i modtagecentret.
- Hvis danske embedsmænd giver afslag på asyl i modtagecentret, skal de sikre sig, at asylansøgeren kan udsendes til sit hjemland, uden at det er i strid med Danmarks menneskeretlige forpligtelser.

CENTER IKKE UNDER DANSK JURISDIKTION

- Modtagerlandet er folkeretligt ansvarlig for, hvad der sker i modtagecentret, og for, at asylansøgere ikke udsættes for menneskerettighedsbrud, hvis de tvangsmæssigt udsendes fra modtagecentret.
- Lokale embedsmænd vil være ansvarlige for asylsagsbehandlingen.
- Modtagerlandets asylregler og asylprocedurer gælder i modtagecentret.
- Danmark skal inden udsendelsen sikre sig, at den lokale asylovgivning og asylprocedure i modtagecentret – både i ord og praksis – lever op til de menneskeretlige forpligtelser og til kravene i flygtningekonventionen.
- Danmark skal løbende monitorere, at det fortsat er tilfældet.

PROBLEMATIKKER I PRAKSIS

Der kan være vanskeligheder forbundet med at drive et modtagecenter i et andet land i forhold til bl.a. at sikre dansk personale, regler, mv. Det gælder også håndtering af asylansøgere, der har fået afslag på asyl, og som ikke frivilligt vil lade sig udsende fra modtagecentret til deres hjemland (som i Danmark vil ende i et udrejsecenter).

Når centret er under modtagerlandets jurisdiktion kan det være svært at have tillid til en garanti fra et land, der ikke har nogen betryggende asylovgivning og -procedure eller i det hele taget tradition for et velfungerende retssystem, som lever op til internationale standarder og sikrer fundamentale retssikkerhedsgarantier – bl.a. i forhold til sagsbehandling.